

A

abrazja

- abrasion *ubytki abrazyjne/ubytki o typie abrazyj*
abrasion defects/abrasions

acetylocholina

- acetylcholine

adaptacja brzeżna

- marginal adaptation

adhezja

- adhesion *powodować spadek adhezji cementu to reduce cement adhesion; brak adhezji nonadhesion*
- adherence *adhezja do błony śluzowej (plastra znieczulającego) adherence to oral mucosa*
- adhesiveness

adhezyjny

- adhesive *żywice adhezyjne adhesive resins*
- adhesion *cząstki adhezyjne adhesion molecules*

afta

- aphtha *duże aftry major aphthae; aftry małe minor aphthae; duże owrzodzenie aftowe major aphthous ulceration*

aftowe zapalenie jamy ustnej

- aphthous stomatitis

afty nawracające

- recurrent aphthous ulceration

agranulocytoza

- agranulocytosis

agregat

- aggregate *agregaty bakteryjne bacterial aggregates*

akatalazja

- acatalasia

akrodynia

- acrodynia
- pink disease

aksony

- axons *aksony nerwowe/włókien nerwowych nerve axons*

aktywacja

- stimulation (*włókien nerwowych*)
- activation (*włókien nerwowych*)

aktywność aminopeptydaz

- aminopeptidase activity

aktywność chemotaktyczna

- chemotactic activity

aktywność fagocytarna

- phagocytic activity

aktywność fibroblastów

- fibroblastic activity

aktywność komórkowa

- cellular activity

aktywność oksydoreduktaz

- oxidoreductase activity

aktywność osteoblastów

- osteoblastic activity

aktywność przeciwbakteryjna

- antimicrobial properties
- antibacterial properties

aktywność włókien nerwowych

- nerve activity

aldehyd glutarowy

- glutaraldehyde

aldehyd glutarylowy

- glutaraldehyde

allodynia

- allodynia

alweoplastyka

- alveoplasty

amalgamat

- amalgam *ćwieki stosowane do podtrzymywania struktury amalgamatu pins used to retain amalgam; wypełnienia amalgamatem ubytków klasy II class-II amalgam restorations*
- amalgam alloy

amalgamatowy

- amalgam *wypełnienia amalgamatowe amalgam restorations; przebarwienie amalgamatowe discoloration from amalgam*

amalgamatowy wkład koronowy

- amalgam core
- amalcore
- amalcore onlay

ameloblasty

- ameloblasts

amelogenesis imperfecta

- amelogenesis imperfecta

aminy naczynioruchowe

- vasoactive amines

ampułka

- cartridge (*środek znieczulający*)

amputacja korzenia

- root amputation

amputacja wierzchołka korzenia

- apicoectomy

analiza wyników radiografii cyfrowej

- digital radiometric analysis

analiza zdjęcia

- film interpretation

anastomozy

- anastomoses

anastomozy tętniczo-żylne

- arteriovenous anastomoses

anatomia powierzchni żującej

- occlusal anatomy

anatomia wierzchołka

- apical anatomy

anatomia zęba

- dental anatomy

anatomiczny

- anatomic *nieanatomiczny kształt korzeni*
abnormal root anatomy

anemizacja tkanek

- blanching of the tissues

anestetyk

- anesthetic

angulacja

- angulation *angulacja dystalna* distal angulation;
angulacja mezialna a mesial cone angulation;
różnice w angulacji zdjęć radiologicznych
variation in the angulation of radiographs

anksjolityki

- anxiolytics

ankyloza

- ankylosis
- ankylosis-related resorption

anodocja

- anodontia

anolit

- anolyte

anomalia kości

- osseous anomalies

antybakteryjna metoda lecznicza

- antimicrobial therapeutic strategy

antybiotykoterapia ogólnoustrojowa

- systemic antibiotics

antygenowość

- antigenicity

antygenowy

- antigenic *antygenowy/mający potencjał*
antygenowy antigenic

antykrzywiznowe opracowanie kanału

- anticurvature filing
- anticurvature filing technique

antyrotacja

- antirotation

antyrotacyjna preparacja

- out-of-round preparation

antytrypsyna

- antitrypsin

aparat do podglądu zdjęć radiologicznych

- magnifier-viewer

aparat Golgiego

- Golgi apparatus

aparat ortodontyczny

- braces
- orthodontic appliance

aparat syntezy

- synthetic apparatus

aparat ultradźwiękowy Piezon

- ultrasonic Piezon unit

aparat zawieszeniowy zęba

- attachment apparatus of the tooth

aparatura rentgenowska

- x-ray machine

apeksogeneza

- apexogenesis

apeksyfikacja

- apexification

apical seat

- apical seat

apical stop

- apical stop

apikalne przemieszczenie kanału

- apical transportation

- transportation

apikalnie

- apically

- apical *wiertło umieszczono apikalnie do krzywizny kanału* the drill was placed apical to the canal curvature

aplikacja

- cementation (*cementu*)

- setting *cement wydzielający ciepło podczas jego aplikacji* cement that generates heat during setting

- application *przed aplikacją fluorku...* before fluoride application...

apoptoza

- apoptosis

- apoptotic cell death *przechodzić apoptozę* to undergo apoptotic cell death

apozycja

- apposition *ekstensywna apozycja zębiny* extensive dentin apposition

Arkansas

- white stone

artefakt radiologiczny

- radiographic artifact

artykaina

- articaine

arylsulfataza

- arylsulfatase

aspekt

- aspect *aspekty rozwoju kanałów korzeniowych* the developmental aspects of the tooth root canals

aspekty anatomiczne

- anatomy

aspiracja

- aspiration *zasycanie/aspiracja odontoblastów do kanalików zębinowych* aspiration of odontoblasts into dentinal tubules

aspiracja zawartości igłą

- needle aspiration of the content

asymetria twarzy

- facial asymmetry

atraumatyczny

- atraumatic

atrycja

- attrition

- occlusal attrition

autoinfekcja

- autoinfection

autoklaw

- autoclave *autoklaw na parę wodną/chemiczny* the steam/chemical autoclave

autoliza

- autolysis

autonomiczny

- autonomic (*unerwienie*)

autotransplantacja

- auto-transplantation

- autotransplant

azotan srebra

- silver nitrate

B

badać

- examine *zęby zbadano za pomocą lusterka i zgłębnika pod kątem złamań* the teeth were

examined with a mirror and an explorer for fractures

badanie

- experiment *badania z zastosowaniem mikroskopii in vivo* experiments with in vivo microscopy
- examination *badanie kliniczne* clinical examination; *badanie histologiczne miazgi* histologic examination of the pulp
- study *badania z zastosowaniem hybrydyzacji in situ* in situ hybridization studies; *badania nad cytotoksycznościami* cytotoxicity studies; *badania ultrastrukturalne* ultrastructural studies; *być obecnym w badaniu histologicznym* (zmiany) to be present histologically
- investigation *badanie bakteriologiczne* bacteriologic investigation
- screening *badanie hematologiczne* hematological screening
- testing *badanie odpowiedzi tkanek okołowierzchołkowych* periapical testing

badanie dotykowe

- palpation *ząb reagował prawidłowo na badanie palpacyjne* when palpated, the tooth responded within normal limits; *poddany badaniu palpacyjnemu* palpated
- digital examination

badanie kliniczne

- examination

badanie kontrolne

- follow-up control

badanie opukowe

- percussion *ząb reagował prawidłowo na badanie opukowe* when percussed, the tooth responded within normal limits

badanie palpacyjne

- patrz: badanie dotykowe

badanie periodontologiczne

- periodontal probing

badanie podmiotowe

- subjective examination

badanie przedmiotowe

- objective examination

badanie przy użyciu zgłębnika periodontologicznego

- periodontal probing

badanie przyzębia

- periradicular test
- periodontal probing

badanie radiologiczne

- radiographic examination *negatywne badanie radiologiczne* negative radiographic appearance

badanie reakcji miazgi na zimny bodziec

- cold thermal stimulation

badanie tkanek przyzębnych

- periodontal examination

badanie wewnątrzustne

- intraoral examination
- oral examination

badanie wrażliwości zęba

- sensitivity testing of the tooth

badanie zewnętrzne

- extraoral examination

badanie zgłębnikiem

- probing examination

badanie zwarcia

- occlusal examination

bagietowaty kształt kanałów

- bayonet-shaped canals

bakterie beztlenowe

- anaerobic bacteria
- anaerobes

bakterie bezwzględnie beztlenowe

- obligate anaerobic bacteria

bakterie endodontyczne

- endodontic bacteria

bakterie Gram-dodatnie

- gram-positive bacteria

bakterie Gram-ujemne

- gram-negative bacteria

bakterie jamy ustnej

- oral bacteria

bakterie odpowiedzialne za choroby miazgi

- endodontopathic bacteria

bakteriemia

- bacteremia

bakteriobójczy

- bactericidal

bardziej centralnie

- centrally *leżeć bardziej centralnie w stosunku do korony to lie centrally in relation to the crown*

bardziej do góry

- superiorly

bardziej dotylnie

- distally

bardzo rozległy

- extensive

bardzo staranny

- diligent (*leczenie*)

bardzo wrażliwy

- hyperalgesic (*tkanka*)

bariera

- barrier *bariera wapniowa a calcific barrier; zamknięcie otworu wierzchołkowego w wyniku utworzenia bariery wapniowej apical closure with a calcific barrier; umieścić barierę nad ujściami kanałów to place a barrier over canal orifices; bariera wierzchołkowa a calcific barrier at the apex; tworzenie się bariery z twardej tkanki hard-tissue barrier formation*

bariera obronna

- defense barrier

bariera okołowierzchołkowa

- apical barrier *doprowadzić do utworzenia bariery okołowierzchołkowej to induce an apical barrier*

bariera przy wierzchołku

- apical barrier

bariera w otworze wierzchołkowym

- apical barrier

barwiący się

- staining *silnie barwiące się komórki deeply staining cells*

barwiący środek ujawniający płytkę nazębną

- disclosing agent

barwienie Browna-Brenna

- Brown-Brenn stain

barwienie eozynowo-hematoksylinowe

- hematoxylin-eosin stain

barwienie van Giesona

- van Gieson stain

barwnik

- stain (*w badaniu histologicznym*)
- coloring agent

barwnikowy guz neuroektodermalny niemowląt

- melanotic neuroectodermal tumour of infancy

barwnikowy neuroektodermalny nowotwór wieku dziecięcego

- melanotic neuroectodermal tumour of infancy

bawełniany patyczek do ucha

- cotton swab

bawełniany tamponik

- cotton pledget

belecзки kostne

- bone trabeculae

beleczkowanie

- trabeculation

beleczkowanie kostne

- trabecular bone *regularne rozmieszczenie beleczkowania kostnego regularly arranged trabecular bone; spadek utkania beleczkowego kości/spadek beleczkowania kostnego a decrease in trabecular bone*

beleczkowanie kostne

- bone *spadek zagęszczenia beleczkowania kostnego a decrease in the density of bone*

benzodiazepiny

- benzodiazepines

bezbolesny

- painless

bezbólowy

- painless

bezdech po suksametonium

- suxamethonium apnoea

bezekanalikowy

- atubular (*zębina*)

bezekomórkowy

- cell-free

bezmiazgowy

- pulpless

bezymielinowy

- unmyelinated

beznadziejnie rokujący

- hopeless (*zqb*)

bezobjawowy

- asymptomatic *przebiegać bezobjawowo (proces)*
to be asymptomatic
- silent (*źródło bólu*)
- symptomless

bezpostaciowy

- amorphous

bezpośredni

- immediate (*odpowiedź miazgi*)

bezpośrednia perforacja

- direct perforation

bezpośrednie pokrycie miazgi

- direct pulp capping
- direct pulp cap

bezpośrednie przykrycie miazgi

- patrz: bezpośrednie pokrycie miazgi

bezstrukturalny

- structureless

beztlenowy

- anaerobic
- nonperoxide (*środek wybielający*)

bezzębny

- edentulous

białka fibrynolityczne

- fibrinolytic peptides

białka fibrynowe

- fibrinopeptides

białka morfogenetyczne kości

- bone morphogenetic proteins

białka szkliska

- enamel-like proteins

**białko genetycznie powiązane -
kalcytonina**

- calcitonin gene-related peptide

białko genozależne - CGRP

- calcitonin gene-related peptide

biały kamień

- white stone

biec

- pass (*o naczyniach krwionośnych*)
- traverse (*pęczki włókien*)
- course (*o naczyniach krwionośnych*)
- run (*o naczyniach krwionośnych*)

bierny

- passive *bierna technika step-back a passive
step-back technique*

bifosfoniany

- bisphosphonates

bifurkacja

- bifurcation *bifurkacja w kanale canal bifurcation*

bikuspidacja

- bicuspidization

biofilm

- biofilm *biofilm w tkankach*
okołowierzchołkowych periradicular biofilm

biokompatybilność

- biocompatibility *materiały biokompatybilne do
tkanek materials with good biocompatibility;
wykazujący biokompatybilność biocompatible*

biokompatybilny

- biocompatible

biozgodny tkankowo

- biocompatible

blaszka

- plate *blaszka policzkowa/językowa the
buccal/lingual plate*

blaszka graniczna

- lamina limitans

blaszka korowa kości

- cortical plate of bone

blaszka kostna wyrostka zębodołowego

- alveolar plate

blaszka kości

- plate *językowa blaszka kości the lingual plate*

blaszka podstawna/podstawowa

- basal lamina *warstwa/blaszka podstawna nabłonka the basal lamina of the epithelium*

blaszka sitowa

- cribriform plate

blaszka wargowa wyrostka zębodołowego

- labial plate

blaszka zbita

- lamina dura
- cortical plate *zmiana patologiczna perforowała blaszkę zbitą the lesion had perforated the cortical plate; ubytek blaszki zbitej loss of cortical plate*

blaszka zbita wyrostka zębodołowego

- lamina dura
- bundle bone

blaszka zbita zębodołu w okolicy wierzchołka

- apical radicular lamina dura

blaszkowaty

- lamellated (*kamień miazgi*)
- lamellar *mający strukturę blaszkowatą lamellar*

blizny zewnątrzustne

- extraoral scars

bliżej

- proximal (*kamień miazgi*) *znajdować się bliżej czegoś to be proximal to sth*

bloczek Lee

- Lee block

blok zębowy

- dental block *znieczulić ząb z wklucia poniżej bloku zębowego to anesthetize a tooth with an inferior dental block injection*

blokada

- block *blokada/zablokowanie/znieczulenie nerwu zębodołowego dolnego the inferior alveolar nerve block*

blokada drugiej gałęzi nerwu trójdzielnego

- second division block

blokada nerwu

- block injection *blokada nerwu wokół policzka/podniebienia a block injection in the buccal/palatal region*

blokada nerwu podniebiennej górnej gałęzi przedniej

- palatal anterior superior alveolar nerve block
- P-ASA nerve block

blokada nerwu podoczodołowego

- infraorbital block

blokada nerwu zębodołowego dolnego

- inferior dental nerve block

blokada nerwu zębodołowego górnej gałęzi przedniej

- anterior middle superior alveolar nerve block
- AMSA nerve block

błąd leczniczy

- procedural error

błąd proceduralny

- procedural error

błędnie zinterpretowany

- underinterpreted (*zdjęcie RTG*)

błędy podczas zabiegu

- operative errors

blona podstawna

- basement membrane

blona podstawowa

- basement membrane

blona śluzowa

- mucosa *blona śluzowa jamy ustnej oral mucosa; nacięcie błony śluzowej mucosal incision; blona śluzowa na wyrostku zębodołowym/blona śluzowa wyrostka zębodołowego alveolar mucosa*

boczna perforacja korzenia

- lateral root perforation

boczna torbiel przyzębna

- lateral periodontal cyst

boczne przejaśnienie w kształcie spadającej łzy

- tear-drop lateral radiolucency

boczne przemieszczenie zęba

- lateral luxation

boczne zapalenie przyzębia

- lateral periodontitis

bocznie

- laterally *znajdować się bocznie od czegoś to be located laterally to sth*

boczny

- lateral (*kanal korzeniowy*) *zęby sieczne boczne szczęki maxillary lateral incisors*

boczny obieg naczyniowy

- collateral circulation
- collateral blood circulation

bodziec zębinowy

- dentin stimulus

bodźce czuciowe

- sensory impulses

bodźce termiczne

- hot and cold stimuli
- thermal stresses

bogatokomórkowy

- cell-rich

bolący

- tender *zmiana była niebolesna przy palpacji the lesion was not tender to palpation*
- painful *zab był bolesny podczas testu opukowego the tooth was painful to percussion*

bolący ząb

- aching tooth

bolesność

- soreness

bolesny

- tender
- painful

bond

- bonding agent

bonding

- bonding

boran sodu

- sodium borate

ból

- pain *ból na nagryzanie pain on biting; pacjenci z bólem/pacjenci zgłaszający się z bólem patients in pain; ból spowodowany nagryzaniem pain on mastication; silny ból pojawiający się na skutek nacisku/uwolnienia nacisku severe pain on pressure/release; środki przeciwbólowe stosowane w lekkim i umiarkowanym bólu analgesics appropriate for mild-moderate pain; ból przy zapaleniu zatok/ból towarzyszący zapaleniu zatok pain from a sinusitis; ból po przeprowadzonym leczeniu kanałowym postendodontic treatment pain; ból po przeprowadzonym leczeniu postobturation pain; ból umiejscowiony poza jamą ustną extraoral pain*

ból części twarzowej czaszki

- maxillofacial pain

ból miazgi

- pulpalgia

ból mięśniowo-powięziowy

- myofascial pain

ból neuropatyczny

- neuropathic pain

ból po wypełnieniu zęba

- postobturation pain

ból pochodzący od toczącego się stanu zapalnego

- inflammatory pain

ból pochodzenia miazgowego

- pulpal pain

ból pochodzenia okołowierzchołkowego

- periapical pain

ból powstały między wizytami stomatologicznymi

- interappointment pain

ból pozabiegowy

- postoperative pain

ból przed ostatecznym wypełnieniem kanałów

- preobturation pain

ból psychogeny

- psychogenic pain

ból pulsujący

- throbbing pain

ból tkanek okołowierzchołkowych

- periradicular pain

ból ustno-twarzowy

- orofacial pain

ból w stawie skroniowo-żuchwowym

- temporomandibular disorder pain

ból zęba/zębów

- tooth pain

bradykinina

- bradykinin

brak

- deficiency **brak witaminy C** deficiency of vitamin C

brak adhezji

- nonadhesion

brak gojenia

- nonhealing *jeśli zmiana chorobowa się utrzymuje/nie goi... if nonhealing persists...*

brak wrażliwości

- nonresponsiveness *zęby niewrażliwe na test opukowy* teeth with nonresponsiveness to percussion

brak zrostu

- non-union (*odłamów kostnych*)

brak zrostu tkanek po wykonaniu nacięcia

- nonunion of the incision

braki w wypełnieniu

- voids

braki w wypełnieniu kanałów

- obturation deficiencies

braki zębowe

- missing teeth

brodawka międzyczębowa

- interdental papilla

brodawka zęba/zębowa

- dental papilla (l. mn. *dental papillae*)

brodawki międzyczębowe

- interdental papillae

brodawki wirusowe

- verrucous warts

bruksizm

- bruxism

bruzda

- groove *bruzdy podniebienne-dziąsłowe* palatogingival grooves; *bruzda centralna* the central groove
- fissure (*powstała w wyniku działania próchnicy*)

bruzda dziąsłowa

- gingival sulcus
- gingival crevice

bruzda językowa

- lingual depression
- lingual groove

bruzda rozwojowa

- developmental groove

brzeg

- margin *brzeg szyjkowy* the cervical margin;
brzeży szkliwa enamel margins; *brzeg ostatecznej odbudowy* the margin of the final restoration;
mezjalny brzeg korony the mesial crown margin;
brzeg dziąsła od strony policzka buccal gingival margin; *iniekcję rozpoczęto od brzegów obrzęku* the anesthesia was started peripheral to the swelling

brzeg koferdamu

- rubber dam margin

brzeg kości

- crestal bone

brzeg sieczny zęba

- incisal edge of the tooth *postępować do brzegu siecznego (proces)* to proceed incisally; *dot. brzegu siecznego* incisal; *policzkowe obszary zębiny na brzegach siecznych* the buccal portions of the incisal dentin; *konieczne było wykonanie dostępu blisko/bliżej brzegu siecznego* the access needed to be more incisal

brzeg wolny dziąsła

- free gingival margin

brzegi rany

- cut margins

brzeźny

- marginal (*nabłonek*)

budowa

- structure *mieć budowę kanalikową* to have a tubular structure; *mający nieregularną budowę* irregular; *nieregularna budowa ścian kanału* canal wall irregularities

budować

- lay down (*szkliwo, zębiny - o komórkach*)

bupiwakaina

- bupivacaine

być rozbieżnym

- diverge

być rozpostartym

- extend *być rozpostartym przez przębinę aż do zębiny (o warstwie komórek)* to extend through the predentin into the dentin

być zaopatrzonym w

- retain *być zaopatrzonym w rdzeń amalgamatowy (komora)* to retain an amalgam core

być zbieżnym

- converge (*ściany wierzchołka korzenia*)

C

całkowita martwica

- total necrosis

całkowite znieczulenie

- profound anesthesia *technika pozwalająca na całkowite znieczulenie miazgi zębów a technique that provides complete pulpal anesthesia for teeth*
- complete anesthesia

Cavit

- Cavit

CDJ

- cementodental junction
- CDJ

cechy histologiczne

- histologic features

cechy zjadliwości

- virulence attributes

cellulitis

- cellulitis

celowa replantacja

- intentional replantation

cement

- cement *naprawa cementu cemental repair; pokryć zębinę cementem szklano-jonomerowym to place a GI liner over the dentine*
- luting material
- luting agent
- luting cement

cement bezkomórkowy, bezwłóknisty

- acellular afibrillar cementum

cement cynkowo-fosforanowy

- zinc phosphate cement
- ZnOP

cement cynkowo-fosforowy

- patrz: cement cynkowo-fosforanowy

cement glasjonomerowy

- glass ionomer cement

cement IRM

- intermediate restorative material
- IRM

cement jonomerowy

- glass ionomer

cement komórkowy

- cellular cementum

cement korzeniowy

- root cementum

cement lutujący

- cement lute

cement na bazie eugenolu

- eugenol-based cement

cement na bazie żywicy

- resin-based cement

cement podkładowy

- base *cieńka warstwa cementów podkładowych thin cement bases; the pulp chamber was filled with a glass-ionomer base komorę zęba wypełniono cementem szklano-jonomerowym*

cement polikarboksylowy

- polycarboxylate cement

cement Super EBA

- Super EBA

cement szklano-jonomerowy

- GIC

cement szklano-jonomerowy do wypełnień

- restorative GIC

cement szkłojonomerowy

- glass ionomer
- glass ionomer cement

cement szkłojonomerowy modyfikowany żywicą

- resin-modified glass ionomer

cement tlenkowo-cynkowo-eugenolowy

- zinc oxide-eugenol ZnOE

cement uszczelniający

- sealer

cement wiążący

- cement lute

cement wodorotlenkowo-wapniowy

- calcium hydroxide
- calcium hydroxide cement

cement wokół wierzchołka korzenia

- apical cementum

cementoblasty

- cementoblasts

cementoidy

- cementoids

cementopodobny

- cementum-like

cementowanie

- cementation

cementowanie wkładu

- post cementation

cementowany wkład

- cemented post

cementy krzemowe

- silicate cements

centralna część

- center *tkanki zlokalizowane w centralnej części zęba* tissues located in the center of the tooth

centralne ośrodki odbiorcze

- central processing areas

centralnie

- centrally *być położonym centralnie to be positioned centrally; leżeć bardziej centralnie w stosunku do korony to lie centrally in relation to the crown*

centralno-tylni obszar

- central-distal region

centralny

- central *siekacz centralny the central incisor*

centralny system przewodnictwa

- central sensitization

centralny układ nerwowy

- central nervous system

centralny układ przewodzenia

- central sensitization

charakterystyczny dla danego schorzenia

- pathognomonic (*objaw*)

chełboczący

- fluctuant (*obrzęk*)

chemomechaniczne opracowanie

- chemomechanical cleaning (*kanałów*)

chemotaksja

- chemotaxis *na drodze chemotaksji by chemotaxis*

chemotaktyczny

- chemotactic

chemoutwardzalny

- chemically cured

chirurg stomatologiczny

- oral surgeon

chirurgia endodontyczna

- endodontic surgery
- surgical endodontics
- endodontic surgical treatment

chirurgia korekcyjna

- corrective surgery

chirurgia okołowierzchołkowa

- periapical surgery
- periradicular procedures

chirurgia szczękowo-twarzowa

- maxillofacial surgery

chirurgia wierzchołka korzenia

- root-end surgery
- periapical surgery

chirurgiczne leczenie endodontyczne

- endodontic surgery

chirurgiczne leczenie wierzchołka korzenia

- apical surgery

chirurgiczne przemieszczenie płata dziąsłowego

- periodontal-flap surgery

chirurgiczny zabieg zwiadowczy

- exploratory surgery

chlorek etylu

- ethyl chloride

chlorek potasu

- potassium chloride

chlorek toluidyny

- tolonium chloride
- toluidine chloride

chlorheksydyna

- chlorhexidine

chloroform

- chloroform

chloroperka

- chloropercha

chlorowodorek bupiwakainy

- bupivacaine hydrochloride

chłodzenie

opracowanie ubytku bez chłodzenia wodą/bez użycia wody cavity preparation without water

chłodzenie wodne

- coolant *opracowywanie ubytku bez chłodzenia wodnego* cavity preparation without adequate coolant
- cooling *leczyć ząb bez chłodzenia wodnego* to treat a tooth without proper cooling
- water spray

chłoniak

- lymphoma

chodowlozależny

- culture-dependent

chondroityna

- chondroitinase

choroba

- pathose *choroby tkanek okołowierzchołkowych* periradicular pathoses
- disease *obszar objęty danym procesem chorobowym* the affected area

choroba endodontyczno-periodontologiczna

- endodontic-periodontal disease

choroba kośćca

- skeletal disease

choroba niedokrwienna serca

- ischemic heart disease

choroba Pageta

- Paget's disease

choroba przyzębia

- periodontal disease

choroba tkanek okołowierzchołkowych

- apical pathosis

choroba zębów

- dental disease

choroby biorące początek z endodontium

- primary endodontic diseases

choroby biorące początek z miazgi i przyzębia

- combined diseases

choroby biorące początek z przyzębia

- primary periodontal diseases

choroby jamy ustnej

- oral disease

choroby kombinowane

- combined diseases

choroby kości

- bony disease

choroby mieszane

- combined diseases

choroby ogólnoustrojowe

- systemic medical problems

choroby tkanek okołowierzchołkowych

- periapical diseases
- periradicular diseases

choroby tkanek przyzębia

- periodontal disease

chory

- diseased (*zqb*)

chronologic hypoplasia

- chronologic hypoplasia

ciała obce

- foreign material

ciała szkliste Rushtona

- Rushton hyaline bodies

ciałka kuliste

- globules

ciałka Russela

- Russell bodies

ciało komórki

- cell body *ciało komórki odontoblastu*
an odontoblast cell body

ciało komórkowe

- cell body

ciąć

- section
- cut *odcinanie/ścinanie/cięcie zębiny* the cutting of dentin

ciągłość

- continuity *być w ciągłości z czymś* to be in continuity with sth
- integrity *ciągłość cementu* cementum integrity;
czynniki wywierające wpływ na całe przyzębie
factors that affect the integrity of the periodontium

ciągły

- continuous (*warstwa komórek, ból*)
- permanent (*procesy naprawcze*)
- persistent

ciemny cement miedziowy

- black copper cement

cienki

- fine (*pilnik*)

cienkościenny

- thin-walled (*naczynie krwionośne*)

cieplarka

- oven

ciepło cierne

- frictional heat

cieśń

- isthmus

cieśń międzykanałowa

- isthmus

cięcie

- incision *podwójne pionowe cięcie uwalniające a*
double vertical-releasing incision; cięcie u
podstawy brodawki the papilla base incision;
wykonać cięcie ukośne wierzchołka korzenia to
bevel the root end

cięcie Ochsenbein-Luebke/cięcie poziome

- scalloped horizontal incision
- Ochsenbein Luebke incision

cięcie uwalniające

- relieving incision

ciężki

- severe (*uszkodzenie*)

ciężkość

- severity

cingulum w kształcie litery Y

- Y-shaped cingulum

ciśnienie

- pressure *ciśnienie tkankowe* tissue pressure;
ciśnienie w naczyniach włosowatych capillary pressure

ciśnienie osmotyczne

- hydraulic pressure

ciśnienie śródtkankowe

- tissue pressure

ciśnienie wewnątrzmiążgowe

- intrapulpal pressure
- pulpal pressure

ciśnienie zwrotne

- back-pressure

ciśnienie żyłne

- venous pressure

CK-2

- CK-2 *wykonano cięcie za pomocą CK-2 (nóż*
chirurgiczny) an incision was made with a CK-2

cofnąć się

- resolve (*zmiana patologiczna*)

cofnięcie

- resolution (*zmiany patologicznej*)

cresatin

- cresatin

cykl

- pathway

cyldryczny

- cylindrical

cynian sodu

- sodium stannate

cysteina

- cysteine

cysty rogowe

- keratocysts

cytokiny wywołujące ból

- algesic cytokines

cytotoksyczność

- cytotoxicity

czas naświetlania

- exposure time

czas przebywania zęba poza jamą ustną

- extra-oral time

czas wiązania

- setting time

czas wizyty

- chair time

czasowy

- provisional

cząsteczki cholesterolu

- cholesterol clefts

cząstki adhezyjne

- adhesion molecules

cząstki jedzenia

- food debris

cząstki sygnałowe

- signaling molecules

cząstki tkanki

- tags of tissue

czerwona obwódka

- erythematous margin

czerwone obrzeże

- erythematous margin

częściowa pulpotomia

- shallow pulpotomy

część

- area *środkowa część korony* the middle area of the crown; *tkanki zlokalizowane w centralnej części zęba* tissues located in the center of the tooth

- portion *przeważająca część zębiny* the bulk of dentin

- segment *koronowa część kanału* the coronal segment of the canal

- division *części anatomiczne zęba* the anatomic divisions of the tooth

- region *część korzeniowa* radicular region

część styczna ubytku

- proximal box *wypełnianie kompozytem części stycznej ubytku* placement of composite in the proximal box

część gąbczasta wyrostka zębodołowego

- cancellous portion of the alveolar process

część koronowa miazgi

- coronal pulp

- coronal pulp tissue *usunąć część koronową miazgi* to remove the coronal pulp tissue

część koronowa zęba

- coronal pulp

- coronal tooth substance

część korzeniowa

- radicular region

część korzeniowa miazgi

- radicular portion of the pulp

część perforująca

- perforator (*dot. urządzenia do znieczulenia podokostnego*)

część przyszyjkowa

- cervical portion

czołowo-jarzmowy

- frontozygomatic

czucie

- sensation

czucie prioprioceptywne

- proprioception

czuciowe włókna nerwowe

- sensory nerves

czwartorzędowy

- quaternary (*związki amonowe*)

czynnik

- agent *czynniki infekcyjne infectious agents*
- stimulus *narażenie na czynniki zewnętrzne exposure to external stimuli*
- factor

czynnik drażniący

- irritation *intensywność czynnika drażniącego tkankę the severity of the tissue irritation*
- irritant *czynniki drażniące irritants*

czynnik Hagemana

- Hageman factor

czynnik hamujący fibroblasty

- fibroblast-inhibiting factor

czynnik hamujący migrację makrofagów

- macrophage migration-inhibiting factor

czynnik sprawczy

- causative factor

czynnik wiążący

- bonding agent

czynnik wiążący z zębina

- dentin-bonding agent

czynnik współdziałający

- contributing factor

czynniki aktywujące płytki krwi

- platelet-activating factors

czynniki chemotaktyczne

- chemoattractants

czynniki chorobotwórcze

- pathogens

czynniki gospodarza

- host factors

czynniki martwicy nowotworów

- tumor necrosis factors

czynniki stresopodobne

- stress-related factors

czynniki termiczne

- thermal shock

czynniki wirulencji

- virulence factors

czynniki wzrostu

- growth factors

czynności

- procedures *czynności endodontyczne endodontic procedures; metody postępowania/czynności w leczeniu przyżyciowym miazgi the procedures for vital pulp therapy*

czynności lecznicze

- restorative procedures

czynności podejmowane podczas leczenia

- management *czynności podejmowane podczas leczenia chorób tkanek okołowierzchołkowych management of periapical diseases*

czynności zachowawcze

- restorative procedures

czynnościowy

- functional

czynny

- functioning (*naczynie krwionośne*)

czytelność

- readability (*zdjęć RTG*)

Ć

ćwiek

- pin
- post *do kanału założono tymczasowy ćwiek*
a temporary post was inserted in the canal
- cone *ćwieki dodatkowe* accessory cones; *ćwiek główny* the master cone; *ćwiek gutaperkowy extra fine/large* an extra fine/large gutta-percha cone; *technika pojedynczego ćwieka* a single cone obturation technique; *wypełnienie techniką pojedynczego ćwieka* a single cone root filling
- point *ćwieki gutaperkowe* gutta-percha points

ćwiek akrylowy

- acrylic point

ćwiek dodatkowy

- accessory point
- accessory cone

ćwiek główny

- master cone
- primary cone

ćwiek gutaperkowy

- gutta-percha cone
- gutta-percha point

ćwiek okołomiazgowy

- pin

ćwiek retencyjny

- post

ćwiek z włókien szklanych

- fiber post

ćwieki o ścianach równoległych

- parallel-sided posts

ćwieki srebrne

- silver points
- silver cones

ćwieki srebrne

- silver points
- silver point root fillings

ćwieki wewnątrzkanałowe

- intraradicular retentive posts

D

dający się modelować

- carvable

dalszy

- continued (*rozwój korzenia*)

dawka promieniowania

- radiation dosage

dawkowanie

- dosing regimen

defekt brzegu

- defective margin *koronowy przeciek od strony defektu brzegu korony coronal leakage at a defective margin*

defekt kostny

- bony defect

defekty rozwojowe

- developmental defects

deformacja szczęki

- maxillary deformity

degradacja

- degradation *degradacja kolagenu collagen degradation*
- breakdown *degradacja miazgi breakdown of the pulp*

dehiscencja

- dehiscence

delta

- delta

delta korzeniowa

- apical delta

delta wierzchołkowa

- apical delta

demineralizacja

- demineralization

dentinogenesis imperfecta

- dentinogenesis imperfecta

deponowanie

- placement (*znieczulenia*)

desmosomy

- desmosomes

dewitalizować

- devitalize

dezintegracja nabłonka

- disintegrating epithelium

dezynfekcja fotoaktywowana

- photoactivated disinfection

diafanoskopia

- transillumination

diagnostyka

- diagnosis *potrzeby diagnostyki różnicowej differential-diagnostic purposes*

diagnostyka endodontyczna

- endodontic diagnosis

diagnostyka radiologiczna

- diagnostic radiology

diagnostyka różnicowa

- differential diagnosis

diagnoza

- diagnosis *postawić prawidłową diagnozę to arrive at the correct diagnosis; postawienie diagnozy było trudne diagnosis was challenging; nietrafna diagnoza misdiagnosis; źle zdiagnozowany misdiagnosed*

diagnoza stanu tkanek okołowierzchołkowych

- periapical diagnosis

diastema

- diastema

dilaceracja

- dilaceration

distomolarny

- distomolar

długa infiltracja po stronie policzkowej

- long buccal infiltration

długa infiltracja policzkowa

- long buccal infiltration

długo

- long-standing *długo odsłonięta miazga a long-standing exposed pulp*

długo trwający

- sustained (*proces zapalny*)
- long-standing (*proces zapalny*)

długo utrzymujący się

- long-standing (*przetoka*)

długoczasowy

- long-term

długość dla wypełnienia kanałów

- preparation obturation length

długość pracująca

- working length

długość robocza

- working length *prawidłowa/właściwa długość robocza* corrected working length

długość wkładu

- depth of the post

długotrwały

- long-standing (*zmiana patologiczna*)
- persisting
- continued (*proces*)
- long-term (*ból, ulga*)

dłuto Couplanda

- Coupland's chisel

dmuchawka

- air syringe
- air spray

dmuchawka wodna

- air-water spray

dno

- floor *dno ubytku* the cavity floor

dno jamy nosowej

- floor of the nose
- nasal floor

dno komory miazgi

- pulp chamber floor

dno zatoki

- sinus floor

dobrac

- fit *dobrano/dopasowano* *ćwiek główny* the master cone was fitted

dobrze dopasowany

- well-fitting (*korona, uzupełnienie protetyczne*)

dobrze uszczelniony

- well-sealed

dobrze wykonane

- well-fitting

dobrze zaokrąglony

- well-honed (*kireta periodontologiczna*)

dochodzić do

- reach *dochodzić do zębów* to reach the teeth (*o odgałęzieniach nerwów*)

docięty

- clipped (*ćwiek*)

docisk

- clamp

dodatkowa metoda anestezji

- supplemental injection

dodatkowa procedura

- ancillary procedure

dodatkowe uszczelnienie

- caulking

dodatkowe znieczulenie

- reinjection

dodatkowy

- supplemental (*iniekcja*) *znieczulenie wewnątrzkości* jako metoda uzupełniająca a supplemental IO injection
- extra (*korzeń, kanał*)
- accessory (*kanał korzeniowy*)

dodziaśłowo

- gingivally

dogięty

- precurved (*spreader*)

dojrzałość

- maturity *stan dojrzałości zęba* the state of tooth maturity

dojrzewanie korzenia

- apical maturation

dojście

- approach *korzenie mogą być bardziej dostępne z*

dojścia podniebiennego *the roots might be better identified using a palatal approach*

- access **dojście do zębiny może być bolesne** *access into the dentin may be painful; dojście w kierunku pionowym* vertical access

dojście zębowe

drenaż ropnia z dojścia zębowego był niemożliwy *the abscess could not drain through the accessed tooth*

dokanałowy

- intracanal (*środek leczniczy*)

dokładnie wyprofilowany

- contoured

dolna powierzchnia języka

- ventral surface of the tongue

dolna tętnica zębodołowa

- inferior alveolar artery

dolny

- mandibular **kły dolne** *mandibular canines*

- inferior (*odgałęzienia tętnicy*)

- lower **dolne siekacze** *lower incisors; zęby*

przednie dolne *lower anterior teeth*

dołek

- pit **niedorozwój szkliwa w postaci dołków** *pitting enamel hypoplasia*

dołek językowy

- lingual pit

dołek zgrubienia szkliwa w okolicy

szyjki zęba

- cingulum pit

doły podżuchwowe

- submandibular fossae

domiazgowy

- pulpal **obszary położone domiazgowo od granicy cementowo-zębinowej** *areas that are pulpal to the dentin-cementum junction; w kierunku*

domiazgowym/w kierunku miazgi *in a pulpal*

direction; położony domiazgowo *pulpal*

- intrapulpal **krwawienie domiazgowe** *intrapulpal hemorrhage*

dominujący

- predominant (*typ komórek*)

donosowo

- nasally

doodbytniczo

- rectally

dopasować

- fit (*ćwiek główny*)

dopasowanie

- try-in (*narzędzia*)

dopasowany

- seated **wkład standardowy pasywnie**

dopasowany do kanału *a passively seated*

prefabricated post

dopływ krwi

- blood supply **odciąć dopływ krwi do miazgi** *to*

interrupt the blood supply to the pulp

doprzędno

- anteriorly **naczynia odprowadzające krew od**

przodu do żyły twarzowej *vessels that drain*

anteriorly into the facial vein

doraźne leczenie

- emergency treatment

dostanie się

- ingress **dostanie się do zęba bakterii** *ingress of bacteria*

dostarczać

- supply (*składniki pokarmowe - o miazdze*)

dostarczanie krwi

- blood supply

dostęp

- approach **dostęp od strony językowej** *a lingual approach*

- access cavity **dostęp do jamy zęba wykonany tylko przez jedną powierzchnię** *an access cavity that involves only one surface; źle przygotowany*

dostęp *an underprepared access cavity; odbudowa*

amalgamatowa zamykająca dostęp *amalgam*

placed in the access cavity; zbyt ekstensywnie

wykonany dostęp *overextended access cavity*

- access **nieodpowiednio przygotowany dostęp**

underprepared access; zakończone wykonanie

dostępu *the completed access; dostęp do kanałów*

od strony korony zęba *coronal access to the canal*

system; nieodpowiedni dostęp do kanału

inadequate canal access; utworzyć prostą linię

przebiegu kanału/utworzyć prostą linię dostępu do

kanałów *to establish straight-line access; dostęp do*

kanału był ograniczony *access to the canal orifice*

was limited; dostęp uzyskano przez powierzchnię

okluzyjną *access was cut through the occlusal*

surface; **dostęp uzyskano na powierzchni okluzyjnej** access was made in the occlusal surface; **wykonany nadmiernie dostęp** overextended access

dostęp chirurgiczny

- access **dostęp chirurgiczny był doskonały** access was excellent
- surgical accessibility

dostęp do komory (zęba)

- access cavity **stworzyć/opracować właściwy dostęp do komory** to prepare an adequate access cavity
- endodontic access

dostęp do korzeni podniebiennych

- palatal root access

dostęp do ubytku

- access cavity **na powierzchni okluzyjnej wycięto dostęp do ubytku** an access cavity was cut in the occlusal surface

dostęp do wierzchołka

- apical access

dostęp endodontyczny

- endodontic access opening
- access opening **technika wykonania dostępu endodontycznego** a technique for restoring an access opening

dostęp od powierzchni żującej

- occlusal access

dostęp w linii prostej

- straight-line access **uzyskać dostęp do kanałów w linii prostej** to attain straight-line access to the canals

dostosowanie

- cuspidization (zęba w przypadku złamania)

dośrodkowo

- centrally **dystrybucja szkodliwych impulsów na układ centralny** distribution of noxious stimuli centrally

dośrodkowy

- afferent (naczynia krwionośne)
- affective (ból)

dotrzeć

- penetrate **dotrzeć do miazgi** to penetrate to the pulp (próchnica)
- break through **objąć zębinę wtórną/dotrzeć do zębiny wtórnej** (o procesie próchnicowym)

to break through to the secondary dentin

dotyk

- palpation **reagować na dotyk (zęby)** to respond to palpation; **dotyk okolicy okołowierzchołkowej** palpation over the apex; **odczuwalny dotykiem** (ruchomość zębów) felt tactilely

doustny

- oral (lek)

dowargowo

- labially

dowierzchołkowo

- apically **tętniczki biegnące dowierzchołkowo** arterioles that course apically; **kieszon patologiczna sięgająca wierzchołka korzenia** a pocket that extends apically
- periapically **rozprzestrzeniać się dowierzchołkowo** to spread periapically

dowierzchołkowy

- apical **szerzyć się w kierunku dowierzchołkowym** (zapalenie) to spread in an apical direction

dozownik ampulek znieczulających

- anesthetic cartridge dispenser system

dół zatrzonowcowy

- retromolar fossa

drastyczny

- overzealous (**opracowanie ujścia kanału**)

drażniące środki chemiczne

- injurious chemicals

drażnienie o niskim stopniu nasilenia

- low-grade irritation

dren

- drain **założenie drenu** placement of a drain

dren pofałdowany

- corrugated drain

drenaż

- drainage **drenaż z obszaru zapalnego do naczyń limfatycznych** drainage into lymphatic vessels from the inflamed area; **chirurgiczny drenaż ropy** surgical drainage of the pus; **drenaż limfatyczny** lymphatic drainage; **zqb z wykonanym wcześniej drenażem** a tooth left open for drainage; **obnażenie miazgi w celu drenażu** exposure of the pulp for drainage; **po zapewnieniu drenażu zęba...** after drainage is established...; **drenaż wykonano przez tkanki miękkie** drainage was performed through

the soft tissue; zewnętrzny drenaż przeplukujący extra-oral drainage with a through-and-through drain
- drain placement

drenaż limfatyczny
- lymph drainage

drenaż ropy
- drainage *zewnętrzne nacięcie celem drenażu ropy (o ropniu) extraoral incision for drainage*

drobna gutaperka
- finely ground gutta-percha

drobne zagłębienie
- fin

drobnooustroje
- microorganisms

drobnooustroje
- pathogens

drobnooustroje periodontalne
- periodontopathogens

drobnooustroje pochodzące z przyzębia
- periodontal microorganisms

drobnooustroje pochodzące ze środowiska spoza jamy ustnej
- nonoral microorganisms

drobnooustroje przepływające drogą naczyń krwionośnych
- anachoresis

drobnoziarnisty
- fine grit

drobny
- fine (*cząstki*)

droga
- pathway *droga/przejście/szlak odśrodkowych włókien nerwowych z miazgi do centralnego układu nerwowego the pathway of efferent nerves from pulp to the central nervous system; drogi komunikacji anatomicznej anatomic pathways of communication*

droga do usunięcia narzędzia
- exit pathway

droga erupcyjna
- eruptive path

droga poślizgowa
- glide path

droga wydobycia narzędzia
- exit pathway

drogi anatomiczne impulsów z nocyceptorów
- nociceptive pathways

drogi koagulacji
- coagulation pathways

drożność
- patency (*kanalów*) *drożność wierzchołkowa apical patency*

drożny
- patent (*kanalik zębinowy, naczynie krwionośne*)

drugorzędowy
- secondary (*zębina, neuron*)
- second-order (*neurony*)

druk ortodontyczny
- archwire

duże owrzodzenie aftowe
- major aphthous ulceration

duży
- extensive (*obszar przepuszczalny dla promieni rentgenowskich, wypełnienie*) *zbyt duży wkład an oversized post*
- prominent (*guzek*)
- large (*kamienie miazgi*)
- major (*splot nerwowy, gruczoły ślinowe*)
- heavy (*siły okluzyjne*)
- complex (*odbudowa*)

dwubiegunowy
- bipolar

dwufazowy
- biphasic (*leczenie*)

dwupłatowy
- bilobed (*jądro komórkowe*)

dychotomia
- dichotomy

dyfundować
- diffuse *dyfundować do miazgi (substancje toksyczne) to diffuse to the pulp; roztwór*

dyfundował na całą objętość miazgi the solution diffused throughout the pulp

dysfunkcja stawu skroniowo-żuchwowego

- temporomandibular dysfunction

dysfunkcje powierzchni żującej

- occlusal dysfunction

dysk ścierny

- Soflex disc

dyskomfort

- discomfort

dysplazja cementu przywierzchołkowego

- periapical cemental dysplasia

dysplazja chrzęstno-ektodermalna

- chondroectodermal dysplasia

dysplazja obojczykowo-czaszkowa

- cleidocranial dysplasia

dysplazja włókien kolagenowych

- monostotic fibrous dysplasia

dysplazja zębiny

- dentinal dysplasia

dystalnie

- distally *próchnica dystalnie sięgająca do brzegu kości caries on the distal extending to the crestal bone*

dystalny

- distal *znajdować się za czymś to be distal to sth; być położonym nieco dystalnie do czegoś to be located slightly distal to sth*

dystrybucja

- distribution *dystrybucja krwi distribution of blood*

działać

- apply *działanie suchym ciepłem na odsłoniętą zębinę applying dry heat to exposed dentin*

działający antygenowo

- antigenic *mieć wysoki potencjał antygenowy (bakterie) to be highly antigenic*

działania profilaktyczne

- prophylactic measures

działanie

- action *(enzymów) o przedłużonym działaniu (znieczulenie) long-acting*

działanie antybakteryjne

- antimicrobial effects

działanie nocycceptorów

- nociception

działanie ogólnoustrojowe

- systemic effects

działanie przeciwbakteryjne

- antibacterial effect

działanie smarujące

- lubricating action *(środek do płukania kanałów)*

działanie urazowe

- impact trauma

dziąsła

- gingivae

dziąsło

- gingiva *sięgać pod dziąsło (tkanka zęba) to extend below the gingival tissues*

dziąsło brzeżne

- gingival margin

dziąsło przyczepione

- gingival attachment
- attached gingiva

dziąsło związane

patrz: dziąsło przyczepione

dzioby kleszczy

- hoop of the forceps
- jaws of the pliers

dziób

- beak *(narzędzie)*

dźwięk opukiwania

- percussion sound

dźwignia

- elevator

E

EDTA

- EDTA
- ethylenediaminetetraacetic acid

efekt estetyczny

- esthetics

efekt obręczy wokół schodka

- ferrule effect

efektywny

- successful (*leczenie, znieczulenie*)

egzogenny

- exogenous

egzopolisacharydowa matryca

- exo-polysaccharide matrix

egzostozy kości

- bony exostoses

egzotermiczny

- exothermic

ekosystem kanału korzeniowego

- endodontic ecosystem

ekscentrycznie zlokalizowane jądro komórkowe

- eccentric nucleus

eksfoliacja

- exfoliation

ekskawator

- spoon excavator
- excavator

eksplorować

- explore *przeprowadzono eksplorację kanału za pomocą pilnika nr 10 the canal was explored with a No. 10 file*

ekstrakcja (zęba)

- extraction *zęby, które są łatwe do ekstrakcji teeth that are easily extracted*
- exodontia

ekstrakcja i replantacja zęba

- extract-replant *wykonano ekstrakcję i replantację zęba extract-replant was performed*

ekstraktor

- extractor
- post removal system extractor

ekstruzja

- extrusion

ekstruzja korzenia

- root extrusion

ekstruzja ortodontyczna

- orthodontic extrusion
- orthodontic root extrusion

ekstrypcja

- extirpation *ekstrypcja miazgi/wyluszczenie miazgi pulp extirpation; miazga poddana ekstrypcji extirpated pulp*

ekstrypcja miazgi

- pulpectomy

ekstirpowany

- extirpated

ektomezenchyma

- ectomesenchyme

ektotopowo

- ectopically *zęby położone ektotopowo ectopically positioned teeth*

ektotopowy

- ectopic (*wyrzynanie zębów*)

elastaza

- elastase

elastyczne masy wyciskowe

- rubber base materials

elastyczny

- flexible (*szyna*) *wysoce elastyczny cement a cement with a high modulus of elasticity*

elektrochirurgia

- electrosurgery

elektryczne źródło ciepła

- electrical heating device

elektryczny przyrząd do pomiaru żywotności miazgi

- electrical pulp tester

element tnący

- cutting instrument

element wydzielniczy

- secretory organ

elementy czuciowe

- sensory elements

elementy układu nerwowego

- neural components

- neural elements

elementy zęba

- dental elements

embrionalne struktury kostne

- embryonic jaws

embrionalny

- embryonic

endodoncja

- endodontics *zakażenia (spotykane) w endodoncji endodontic infections*

endodonta

- endodontist

endodontium

- endodontium *choroby biorące początek z endodontium primary endodontic diseases; bakterie związane z endodontium endodontic bacteria*

endodontopatyczne bakterie

- endodontopathic bacteria

endodontycznie

- endodontically *zmianę poddano postępowaniu endodontycznemu the lesion was treated endodontically; mający podłoże endodontyczne endodontically related*

endodontyczno-periodontologiczny

- endodontic-periodontal

endometr

- electronic apex locator

- apex locator

- impedance apex locator

enterokoki

- enterococci

enzymy lizosomalne

- lysosomal enzymes

enzymy proteolityczne

- proteolytic enzymes

eozynofile

- eosinophils

epinefryna

- epinephrine

epizod choroby próchnicowej

- carious attack

erozja

- erosion *sprzyjający powstawaniu erozji erosive*

erupcja

- eruption

estetyczny

- esthetic

- esthetically pleasing (*element odbudowy*)

etap

- visit *leczenie wieloetapowe multiple-visit treatment*

- appointment *leczenie jednowizytowe single-appointment treatment; leczenie wieloetapowe multiple appointments*

etiologia

- etiology *etiologia mikrobiologiczna w zapaleniu miazgi the microbial etiology of pulpitis; choroba o etiologii mikrobiologicznej a disease of microbial etiology*

etiologicznie

- etiologically

etydokaina

- etidocaine

eugenol

- eugenol

eukaperka

- eucapercha

F

fagocytowany

- phagocytized

falszywe światło kanału

- artificial canal

falszywie dodatnia reakcja

- false-positive response

falszywie negatywna odpowiedź

- false-negative response

falszywy kanał

- artificial canal

faryngoplastyka

- pharyngoplasty

faza

- stage *znieczulenie dwufazowe a two-stage injection*

faza sekrecyjna ameloblastów

- ameloblastic secretory phase

fenestracje

- fenestrations

fenol

- phenol *fenol bez dodatku kamfory phenol without camphor*

fenole

- phenolic compounds

fibroblasty

- fibroblasts

fibroblasty okołożębowe

- periodontal fibroblasts

fibrocyty

- fibrocytes

fibronektyna

- fibronectin

fibrynogen

- fibrinogen

filar

- abutment *stanować filar mostu (o zębie, wypełnieniu) to be an abutment for a bridge*

filar mostu

- bridge abutment

filary wewnętrzne

- internally wedging foundations

filing

- filing

film radiologiczny

- film *film z założonym na nim igłotrzymaczem a hemostat-held film; podwójny pakiet filmu a double-packet film*

filotyp

- phylotype *filotypy bakterii bacterial phylotypes*

filtracja

- filtration *zmniejszony przesiek/filtracja z naczyń włosowatych do tkanki reduced filtration from the capillaries into the tissue*

fizjologiczna wymiana

- exfoliation *zęby, które w najbliższym czasie ulegną fizjologicznej wymianie teeth before exfoliation*

fizjologiczna zębina wtórna

- physiologic secondary dentin

fizjologiczne starcie zębów

- attrition

fizjologiczny

- normal

Flex R

- Flex R

flora jamy ustnej

- oral flora

fluor

- fluoride *pasty do zębów o niskiej zawartości fluoru low-fluoride toothpastes*

Fluor Protector

- fluor protector

fluorek

- fluoride *społeczności z rejonów niefluorkowanych non-fluoridated communities*

fluorek cynawy

- stannous fluoride

fluorek cyny

- stannous fluoride

fluorkowany

- fluoridated *populacje objęte fluorkowaniem wody* fluoridated communities

fluoroapatyty

- fluorapatite

fluorowany

- fluoridated

fluoroza

- fluorosis

fluoroza endemiczna

- endemic fluorosis

fluoroza zębów

- dental fluorosis

fluoryzacja

- fluoridation

fobia stomatologiczna

- dental phobia *cierpiący na dentofobię* dental phobic
- dentofobia

forma resztkowa

- resting form (*makrofagów*)

formokrezol

- formocresol

formować

- deposit (*szkliwo - o komórkach*)

formowanie (się)

- formation *formowanie ropnia* abscess formation
- induction (*bariery wapniowej*)

formowanie się zębiny

- dentinogenesis

formówka

- matrix retainer
- matrix band

fosfataza alkaliczna

- alkaline phosphatase

fosforany wapnia

- calcium phosphate

fragment

- area (*zdjęcia RTG*)
- fragment *koronowy fragment/odłam* a coronal fragment; *złamanie fragmentu zęba* fracture of the tooth structure
- segment (*zęba*)
- plug *wierzchołkowy fragment gutaperki* an apical plug of gutta-percha

fragment narzędzia

- instrument fragment

fragment złamanego narzędzia

- instrument fragment

frontowa część

- front *frontowa część zakażenia* the front of infection

funkcja kształtująca

- formative function (*funkcja miazgi*)

funkcja odontoblastów

- odontoblast function

funkcja utrzymująca

- supportive function (*funkcja miazgi*)

furkacja

- furcation area
- furcation *perforacja furkacji* a perforation in the furcation; *głęboko położona furkacja* deep furcation; *wklęsłość przy furkacji* a concavity in the furcal region
- root furcation *w rozwidleniu korzeni/w furkacji* in the root furcation
- furca *w furkacji* in the furca
- furcal wall *odległość do furkacji* the distance to the furcal wall; *do perforacji doszło od strony furkacji* the perforation was furcal

G

gabinet stomatologiczny

- dental office

gałąź

- branch (*nerwu*)
- division *gałąź druga nerwu trójdzielnego* the second division of the trigeminal nerve
- ramus *gałąź żuchwy* a mandibular ramus

gardłowy

- pharyngeal *owrzodzenia w obrębie gardła* pharyngeal ulceration

gatunki bakterii

- bacterial species
- microbial species

gaza

- gauze *suchy kawałek gazy* a dry piece of gauze;
nasączona jodoformem gaza a piece of iodoform gauze
- gauze pad

gazik

- gauze *zwilżony kawałek gazika* a moist piece of gauze
- swab

gąbka

- banker's sponge (*do sterylizacji narzędzi*)

genetycznie określony

- genetically predetermined

gęstość

- consistency
- density *o dużej gęstości elektronowej* electron-dense; *mniej gęstość wypełnienia* less density of the obturating materials

gęsty materiał uszczelniający

- putty material (*do koferdamu*)

giętki

- flexible (*narzędzie*) *mało giętki* non-landed (*instrument rotacyjny*)

gingiwektomia

- gingivectomy

gingiwoplastyka

- gingivoplasty

gips

- gypsum

glass-jonomerowy sealer

- glass ionomer-based sealer

glikol propylenowy

- propylene glycol

glikozaminoglikan

- glycosaminoglycan

glikozaminoglikany

- glycosaminoglycans

glukonian chlorheksydyny

- chlorhexidine gluconate

gładkie komórki mięśniowe wokół naczyń

- vascular smooth muscle cells

gładzenie korzeni

- root planing

gładzik

- burnisher

głęboki kiretaż

- deep curettage

głębokie znieczulenie

- profound anesthesia

głęboko opracowany ubytek

- deep cavity preparation

głębokość preparacji dostępu

- depth of access

głowa wyrostka kłykciowego

- condylar head

głowa żuchwy

- condylar head

główka

- head (*wkładu*)

główka pracująca

- cutting head (*wiertła*)

główny

- principal *główne włókna ozębnej* the principal periodontal fibers

główny ćwiek gutaperkowy

- master gutta-percha point

główny kanał

- main root canal

gnyk

- hyoid

goić się

- heal *zęby, które ciężko się goją severely compromised teeth*
- resolve (*zapalenie kości*)

gojenie się

- resolution (*zmiany patologicznej*)
- healing

gojenie się kości

- bony healing

gojenie się tkanek

okołowierzchołkowych
- periradicular healing

gojenie się tkanki kostnej

- bony healing
- osseous healing

gojenie włókniste

- fibrous healing

gojenie z wytworzeniem blizny

- healing with scar

gotowy cement

- premixed cement

górna tylna tętnica zębodołowa

- superior posterior alveolar artery

górne drogi oddechowe

- upper respiratory tract

górny

- maxillary *przedtrzonowce górne maxillary premolars*
- superior (*odgałęzienia tętnicy*)
- upper *górne trzonowce upper molars*

górny zwój szyjny

- superior cervical ganglion

gradient ciśnień

- pressure gradient

granica

- junction *granica szkliwno-zębinowa the the dentin-enamel junction; granica*

cementowo-zębinowa the dentin-cementum junction

- interface *na granicy zębina-zębina wtórna at the dentin-secondary dentin interface*

granica szkliwno-zębinowa

- enamel-dentin junction

granica szkliwno-zębinowa na brzegu siecznym

- incisal dentin-enamel junction

granica szyjki zęba

- cervical level *poniżej poziomu przyszyjkowego/granicy szyjki zęba below the cervical level*

granica zębiny i miazgi

- dentin-pulp border

granice zębiny

- axial dentin

granulat do termoplastycznej iniekcji

- pellets for thermoplastic injection

Great White

- Great White

gromadzenie się

- deposition (*niezmineralizowanej zębiny*)

gromadzić się

- aggregate
- accumulate (*produkty bakteryjne*)

gronkowce

- staphylococci

grubość

- thickness *grubość warstwy zębiny pierwotnej the original dentin thickness*

grubość G

- gauge *igła o grubości/średnicy 25G a 25-gauge needle*

grubozarnisty

- coarse grit

gruczolak łojowy skóry

- adenoma sebaceum of the skin

gruczolaki wielopostaciowe

- pleomorphic adenomas

gruczolakorak

- adenocarcinoma

gruczoły ślinowe

- salivary glands

grupa zębów

- tooth group

grzbiet dziąsła

- gingival crest

grzbiet kości

- crestal bone *leżący powyżej grzbietu kości żuchwy (perforacja) supracrestal*

grzbiet wyrostka zębodołowego

- crestal bone level *znajdować się poniżej grzbietu wyrostka zębodołowego to be located below crestal bone level*
- alveolar crest

grzebień brzeżny kości

- marginal crest of the bone

grzebień nerwowy

- neural crest

guma koferdamu

- dam

gumka do polerowania

- rubber polishing wheel
- rubber cup *(do usuwania płytki bakteryjnej)*

gumki

- rubber cups *kleszcze z gumkami na dziobach forceps with rubber cups on the beaks*

gumowa taśma

- rubber band

gumowe koreczki

- rubber bungs

gumowe korki

- rubber bungs

gumowe osłonki

- rubber bungs

gumowe podkładki

- rubber washers

gumowe stopery

- rubber stops

gumowy kapturek

- rubber prophy cup
- prophy cup

gumowy sączek

- rubber dam drain

gutaperka

- gutta percha *drobna gutaperka finely ground gutta-percha; kanały wypełniono gutaperką the canals were obturated with a gutta-percha technique*
- gutta-percha

gutaperka impregnowana glass-jonomerem

- glass ionomer-impregnated gutta-percha

gutaperka na nośniku

- carrier-based gutta percha

gutaperka w fazie alfa

- alpha-phase gutta percha

guz śluzowo-naskórkowy

- muco-epidermoid carcinoma

guzek

- tubercle

guzek (zęba)

- cusp *morfologia guzków cuspal morphology; właściwie podparte guzki/odpowiednia ochrona guzków adequate cuspal protection; praca guzków w zgryzie/odchylanie się guzków/wyginanie się guzków/uginanie się guzków cuspal flexure*

guzek Carabellego

- Carabelli's cusp

guzek czynnościowy

- functional cusp

guzek językowy

- cingulum

guzek stawowy

- articular eminence

guzek szponowaty

- talon cusp

guzki Bohna

- Bohn's nodules

guzkowaty

- tuberculate

- tubercular
- tuberculated *guzkowaty ząb przedtrzonowy*
tuberculated premolar

guzowatości szczęki

- tuberosities

guzowatość czołowa

- frontal bossing

gwintowane, wkręcane wkłady

- threaded screw posts

gwintowany wkład

- threaded post